

sınıfım için her şey

"Ama, biz işçiyiz oğul... Kafamız kalındır az biraz. Ne kolay girer bir şey kafamıza, ne de bir yol girdi mi, bir daha çıkar... O yüzden gün gelip gözbağımız açıldı mı bir kez, her bir şeyin anhasını minhasını çözüveririz. Çünkü görürüz sömürünün ana damarını. Bizim yüreğimizden kan çaldığı için. Ve söküp atarız vantuzunu yüreğimizin ortasından."

FİLİZ KURNAZ

TARİHİN ZİNCİRİNDEKİ BAKLALAR...

Yıl 1928'ler. Cumhuriyet'in ilk zamanları Takrir-i Sûkun yasası ile yasaklar zinciri kurulmuş, işçi sınıfının ne sigorta, ne sendika ne de grev hakkı var. Bu zamanlarda işçilikle yeni tanışan Hüseyin henüz 18 yaşında. Her şeyin yasaklı olduğu zamanlarda İstanbul Tramvay işçileri arasına karışan Hüseyin bir grevin içinde bulur kendini. Cezmi baba ve Halil bey ise dönemin devrimcileri. Halil Kafkas cephesinde Enver Paşanın emrinde bir asker. Sarıkamış'ta esir düşüp Sibiryaya sürülür. Sibiryada tanışır Bolşeviklerle ve Mustafa Suphi ile. Ve sonra tanıklık etmeye başlar tarihin nasıl işçi sınıfı tarafından yazıldığına. Cezmi baba küçük yaşta gittiği makinistlik okulunda tanışır sosyalistlerle. Bu tanışıklığı Paris makinist okuluna oradan da Enternasyonal'in işçi mektebine. Hüseyin, Halil ve Cezmi Babanın yolları Tramvay işçilerinin grevinde kesişir, oradan cezaevinde sürer yoldaşlıkları. Cezaevi Hüseyin için ilk işçi okulu olur. Cezmi baba ve Halil ilk ustaları. Cezmi Baba sınıf bilincini işler ilmik ilmik Hüseyin'in bilincine... Ustasının öğrettiklerini, Hüseyin'e aktarır; "...İşçilik istekle olmaz. Zaruretten olur... Belki usta görüneceksin bordroda. Belki memur tanınacaksın kadroda... Ne kullandığın makine senindir, ne çelik rayın bir küçük parçası... Malsız, mülksüzsün... Tek kazancın alın terin... Öyleyse sen tam manasıyla işçisin..."

Cezmi baba daha o günlerde burjuvazinin oyununu açığa çıkartmıştır bilincinde. İşçi sınıfının arasında yapılan tüm ayrımların nasıl da işçileri böldüğünün farkındadır ve geleceğe aktarmaktadır tüm bildiklerini... Ve Cumhuriyet rejiminin temelleri aydınlanmıştır Cezmi Babanın zihninde. Cezmi baba "...Mustafa Reşit Paşamızla, Sultan 4. Murat Efendinin hayal ettiği gibi kapitalist toplum özelemleri tepinir dört bir yanda. Yarın bakarsın devletçilik. Bu son şanslarıdır. Devletçiliği kullanarak da kapitalizmi kuramazlarsa millet avanak değil. Bir yel gelir "ey erenler bunca mey yeter der..." Sınıfsız, imtiyazsız toplum tarifini şu sözlerle alaya alır sözlerinde Cezmi baba "...Ülkenin dört bir yanı fabrikalar olsun, bu fabrikalarda çalışan binlerce işçi... Sen o zaman çık kitlenin karşısına, bağır bir güzel sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitleyiz diye... Sınıflar o zaman kuyruğuna tenke bağlayıp tıngirtısına kahkahayla gulsün..."

Ve gün mahkeme günüdür. Cezmi baba, Halil ve Hüseyin'le birlikte tutuklanan işçiler serbest bırakılır. Hüseyin de tüm öğrendiklerini

bilincine ve yüreğine alıp ayrılır cezaevinden. Arkasında Cezmi babayı, Halil'i cezaevinde bırakır.

YABANCILAŞMA...

Cezaevi sonrası işsizlik bekler Hüseyin'i... Açlık bekler... Uzun aradan sonra bir fabrika inşaatında çalışmaya başlar Hüseyin. Nevres beyindir inşaat. Hüseyin uzun süren işsizliğinin ardından dört elle sarılır bu inşaata. İnşaat durma noktasına gelir, o yine de terk etmez inşaatı. Yokluk zamanlarında patronu Nevres beyle yakınlaşır. Kimsesizliğinde Nevres beyle oturur sofraya. Nevres beye büyütür şükranlarını. Ve zamanla inşaat tamamlanır. On beş kişilik atölye kocaman bir dokuma fabrikası olur. Hüseyin fabrikada usta işçidir artık. Zaman kısa bir süre için de olsa unutturur Hüseyin'e Cezmi babayı, Tramvay grevini, Halil'i...

Yaşam kavgası, ekmek kavgası olmuştur Hüseyin için. Nevres bey kimsenin olmadığı zamanlarda ona tek sahip çıkan insandır artık. Hüseyin evlenir, çoluk çocuğa karışır. Hüseyin'in kişisel dünyasında bunlar yaşanırken, hayat bir hayli değişmektedir. Eyüp'te yeni yeni atölyeler, fabrikalar kurulmuş. İkinci Dünya Savaşı patlak vermiş... Savaşın faturası yine işçilere, yoksullarla çıkmıştır. Çalışma saatleri uzatılmış, ücretler düşmüş, hayat bir o kadar pahalalmıştır. Kavel Kabloda çalışan işçiler dönemin en büyük direnişini göstererek greve gitmiş ve kazanmış... Tek parti döneminden ve CHP'den umudunu kesen yığınlar umudunu demokrasi söylemleriyle siyaset sahnesine çıkan Adalet Partisinde aramış... Adalet Partisi bu arayışın içinde seçimlerle iktidara gelmiştir. Tüm bu gelişmeleri sesiz sedasız izlemektedir Hüseyin. Henüz bilincinde sakladığı göz bağını aralamamıştır. Hüseyin usta uzak tutmaktadır kendini grevlerden, sendikadan... Yarattığı mesafeden izlemektedir tüm olanları, anlamaya çalışmaktadır bir yandan. Savaşı... İktidar ve muhalefet (CHP-AP) partileri tarafından kurulan sendikaları... Adalet Partisi'nin demokrasi söylemlerini...

BÜTÜNLEŞME...

Sonunda Grev Hüseyin ustanın fabrikasında baş gösterir. İşçiler 50 kuruş zam talep eder. Patron ise 25 kuruş vermek için direnir. Başlangıçta yaşananların uzağında duran Hüseyin usta, patronun 25 kuruş için söylediği yalanlar karşısında dayanamaz. Genç işçilerle birlikte greve katılır. Grev kazanımla sonuçlanır. Cezmi babanın, Halil ustanın sözleri, Tramvay grevi canlanır yeniden bilincinde.. Hesaplaşır bunca yıl sürüp giden korkularıyla. İşçileşir, proleter-

leşir Hüseyin usta... 18 yaşından bugüne biriktirdiklerini aktarır çevresindeki genç işçilere. Sınıf mücadelesini anlatır genç işçilere ve dönemin devrimcilerine. "Sınıfın çıkarını, sınıfın kendisinden başkası sağlayamaz. Nasıl sağlanacağını gösterirsin... Hangi yöntemin uygun olacağını belirtirsin... Borçlu kalır sınıf ona. Ama yerini almaya kalktı mı çek arabanı der... Sınıf adına konuşur, sınıf adına düşünürsün, sınıfın yerine koydun mu kendini çoktan koparsın sınıftan... Biz neci oluyoruz o zaman. Sınıf ne oluyor. Herkes kendi oyununu oynayacaksa neden bizim sözümüz edilsin... İşçi meselesinde asıl işi görececek olan sınıftır. Yani yerine geçenlerin seyirci sandığı kitleler... Bazı meseleler ürkütüyor bölünenleri... Kitleler kendilerini görürse, ayrılma sebeplerini, bizi de aşar diye korkuyorlardır..."

Çelikleşir Hüseyin ustanın bilinci, içinde bulunduğu zamanla birlikte. Yeni grevlere, yeni mücadelelere gebedir Hüseyin ustanın önünde duran günler... DISK kurulacak, 15-16 Haziran günleri Hüseyin ustanın şahsında, sınıf tarihinin sayfalarında yer alacaktır. Ve son sözü söyler Hüseyin usta, Nevres beyin karşısında. Hesaplamıştır her şeyi Nevres bey. Hüseyin ustayı yanında tutmak, işçileri kontrol etmek demektir. Ve emekli olan ustaya ortaklık teklifi eder. Hüseyin usta teklifi geri çevirir. Nevres bey şaşkın şaşkın sorar ne istiyorsun? Hüseyin ustanın cevabı "Kendim İçin Hiçbir Şey Sınıfım İçin Her Şey" olur.

Erol Toy'un yazarı olduğu "Gözbağı" romanı Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren işçi sınıfı tarihimize ışık tutuyor. İşçi mücadelesinin nasıl uzun erimli olduğunun aynası oluyor. Sınıf mücadelesinin gerçek sahiplerine işaret ediyor. İşçi sınıfına rağmen sınıfın yerine ikame olan anlayışlarla hesaplaşıyor, Hüseyin ustanın şahsında. Kemalizm'le hesaplaşarak, tarihin her döneminde egemenlerle hesaplaşmadan kazanılmayacağını aktarıyor bilincimize. Egemenlerin oyunlarını açığa çıkartıyor, eşitlik, adalet, demokrasi kavramlarının ancak işçi sınıfının sözünde ve eyleminde hayat bulacağını gösteriyor...